

บทที่ 5

แนวทางการบำรุงรักษาห้องน้ำสาธารณะ

5.1 ระยะเวลาในการทำความสะอาดห้องน้ำ

จัดให้มีการทำความสะอาดห้องน้ำอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง โอกาสที่ความสกปรกจะเกิดขึ้นได้มากเมื่อมีจำนวนผู้ใช้บริการมาก ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการทำความสะอาดโดยพิจารณาจากจำนวนผู้ใช้บริการ ถ้ามีผู้ใช้บริการมากควรกำหนดระยะเวลาถี่ในการทำความสะอาดในแต่ละวันให้มากขึ้น และควรกำหนดระยะเวลาการทำความสะอาดครั้งใหญ่ ดังนี้

ตารางการปฏิบัติการทำความสะอาดครั้งใหญ่

รายการ	กิจกรรม	ความถี่
พื้น	ขัดถูทำความสะอาดราบสกปรกที่ฝังแน่นจากพื้นและรอยต่อ	2 สัปดาห์/ครั้ง
ผนัง	ขัดถูทำความสะอาดราบสกปรกที่ฝังแน่นจากผนังและรอยต่อ	เดือนละ 1 ครั้ง
ถังรองรับ มูลฝอย	ขัดถูทำความสะอาดราบสิ่งสกปรกทั้งภายในและภายนอก	2 สัปดาห์/ครั้ง
อ่างล้างมือ	ขัดถูให้สะอาด กำจัดรอยเปื้อนออกให้หมด	สัปดาห์/ครั้ง
โถส้วม/ โถปัสสาวะ	ขัดถูให้สะอาด กำจัดรอยเปื้อนออกให้หมด รวมทั้งกำจัดคราบเหลืองที่ฝังอยู่บนผิวสุขภัณฑ์	สัปดาห์/ครั้ง
เพดาน	ทำความสะอาดราบ หยากใย	2 สัปดาห์/ครั้ง

ในการทำความสะอาด ควรมีการแจ้งเวลาในการทำความสะอาดห้องน้ำ เพื่อให้ประชาชนผู้ใช้บริการทราบ เช่น มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์เวลาในการรักษาความสะอาด และชื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการรักษาความสะอาด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตรวจประเมินการปฏิบัติงานการรักษาความสะอาดของห้องน้ำโดยเฉพาะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างตารางบันทึกเวลาปฏิบัติงาน
ตารางทำความสะอาด
 ประจำวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 พนักงานผู้รับผิดชอบ.....

เวลา	พื้น	ผนัง	โถส้วม	โถ ปัสสาวะ	อ่าง ล้างมือ	กระจก	ถังขยะ	สบู่เหลว	กระดาษ ชำระ	ตรวจสอบ โดย
07.00										
09.00										
11.00										
13.00										
15.00										
17.00										

5.2 แนวทางปฏิบัติการทำความสะอาดของพนักงาน

ในการรักษาความสะอาดของห้องน้ำ บุคคลที่มีส่วนสำคัญในการดูแลและรักษาความสะอาด ได้แก่ พนักงานทำความสะอาด ซึ่งต้องมีความขยัน และความอดสาหะในการดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำ โดยทั่วไปต้องทำความสะอาดเป็นประจำทุกวันตามตารางเวลาการปฏิบัติการทำความสะอาด อาจกำหนดหรือจัดลำดับการทำความสะอาด ได้ดังต่อไปนี้

- 1) การเตรียมตัวของพนักงานทำความสะอาด ประกอบด้วย
- ใส่ผ้าพลาสติกกันเปื้อน สวมถุงมือ และรองเท้ายาง ทุกครั้งที่ทำความสะอาด
 - ใส่หมวกคลุมผมเพื่อป้องกันผมร่วง (ถ้ามี)
 - ใส่ผ้ากรองปิดจมูกทุกครั้งปฏิบัติงาน
 - ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด

การเตรียมตัวของพนักงานทำความสะอาด

2) ขั้นตอนการทำความสะอาดพื้นและผนัง ประกอบด้วย

- ปิดกั้นพื้นที่ในบริเวณที่จะทำความสะอาดด้วยป้ายเตือนอันตราย เช่น “พื้นเปียก” หรือ “กำลังทำความสะอาด”
 - เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำความสะอาดให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
 - เก็บกวาดขยะที่อยู่ตามพื้นให้เรียบร้อยก่อน
 - ต่อสายยาง และฉีดน้ำให้ชุ่มทั่วพื้นที่บริเวณที่ทำความสะอาดและราดน้ำยาที่ผสมไว้แล้วบนพื้นและผนังที่ต้องการทำความสะอาด
 - ใช้แผ่นใยเนกประสงค์ ทำความสะอาดบริเวณผนังและใช้แปรงขัดพื้นดูทำความสะอาดพื้นในบริเวณที่มักก่อให้เกิดความสกปรก
 - ใช้น้ำฉีดไล่ความสกปรกที่พื้น พร้อมใช้ไม้กวาดแข็งกวาดไล่น้ำก่อนกรีดด้วยไม้ยางกรีดน้ำและใช้ผ้าขนหนูผืนใหญ่เช็ดน้ำบริเวณพื้นให้แห้ง
 - ปลดปล่อยผนังและพื้นห้องน้ำแห้งก่อนเปิดให้บริการตามปกติ
 - ภายหลังทำความสะอาดเรียบร้อยแล้ว ควรต้องซักล้างอุปกรณ์ให้สะอาดผึ่งหรือตากและเช็ดให้แห้งก่อนเก็บอุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาด

3) ขั้นตอนการทำความสะอาดสุขภัณฑ์ ประกอบด้วย

- ปิดกั้นพื้นที่ในบริเวณที่จะทำความสะอาดด้วยป้ายเตือนอันตราย เช่น “กำลังทำความสะอาด”
 - เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำความสะอาดสุขภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
 - สวมอุปกรณ์ป้องกันให้เรียบร้อยก่อนปฏิบัติงาน
 - ใช้น้ำยาขจัดคราบกรดลงไปบนคราบสกปรก และบริเวณจุดที่มักก่อให้เกิดความสกปรกที่เกิดจากการใช้บริการ ก่อนใช้แปรงล้างสุขภัณฑ์ทำความสะอาด
 - ใช้น้ำฉีดไล่ความสกปรกบริเวณสุขภัณฑ์
 - ใช้ผ้าแห้งเช็ดทำความสะอาดสุขภัณฑ์ก่อนเปิดให้บริการตามปกติ
 - ตรวจสอบความสะอาด และความเรียบร้อยก่อนบันทึกในแบบตารางการปฏิบัติงาน

การทำความสะอาดสุขภัณฑ์

5.3 แนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเครื่องสุขภัณฑ์เบื้องต้น

ในการตรวจตราอุปกรณ์ของเครื่องสุขภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพดีสะอาดพร้อมใช้งาน ควรหมั่นดูแล และบำรุงรักษาอุปกรณ์อยู่เสมอ โดยอาจสังเกตอุปกรณ์ต่างๆ ว่าสามารถใช้งานได้ตามปกติหรือไม่ โดยมีแนวทางการสังเกตและแนวทางแก้ไข ดังนี้

- 1) เมื่อก๊อกน้ำบริเวณอ่างล้างมือ หรือ โถปัสสาวะชายหรือก๊อกน้ำในห้องน้ำรั่วซึม

สาเหตุ ชุดวาล์วจ่ายน้ำอาจเกิดการสึกหรอหรือยางกันน้ำสึกหรอ

แนวทางแก้ไข ตรวจสอบชุดวาล์วจ่ายน้ำ อาจติดตั้งไม่แน่น หรือแผ่นยางกันน้ำของก๊อกน้ำสึกหรอต้องเปลี่ยนก๊อกชุดใหม่

- 2) ชุดวาล์ว ปิด-เปิด สำหรับการจ่ายน้ำในถังพักน้ำของโถส้วมแบบชักโครก

สาเหตุ ระดับน้ำสูงเกินกว่าท่อน้ำล้น

แนวทางแก้ไข ปรับแต่งลูกลอยเพื่อให้ได้ระดับน้ำมาตรฐาน

สาเหตุ น้ำในถังพักไหลลงโถหมด

แนวทางแก้ไข ตรวจสอบยางปิด-เปิดของชุดอุปกรณ์จ่ายน้ำในถังค้ำน้ำปรับแต่ง หรือเปลี่ยนยาง ปิด-เปิดน้ำ

สาเหตุ อุปกรณ์ เปิด-ปิด ทางน้ำออกเปิดค้าง

แนวทางแก้ไข ตรวจสอบโซ่ โดยปรับแต่งใหม่ให้เหมาะสมไม่ตึง หรือหย่อนเกินไป

- 3) เมื่อมีเหตุ อุดตันอ่างล้างมือ

สาเหตุ อาจเกิดการอุดตันในชุดท่อทิ้งน้ำ โดยเฉพาะขยะ เศษพลาสติก

แนวทางแก้ไข ตรวจสอบและถอดล้างทำความสะอาดชุดท่อน้ำทิ้ง

4) เมื่อมีเหตุอุดตันโถปัสสาวะชาย

สาเหตุ อาจเกิดการอุดตันเนื่องจากมีเศษสิ่งแปลกปลอม เช่น ก้นบุหรี่

แนวทางแก้ไข ตรวจสอบ และนำเศษสิ่งแปลกปลอมออก เช่น โดยอาจใช้ลูกยางอัดลมบีบอัดเศษสิ่งแปลกปลอมออก

